

MOMČILO ĐORGOVIĆ

**SRPSKI
VALCER**

■ Laguna ■

Copyright © 2010 Momčilo Đorgović
 Copyright © 2010 ovog izdanja, LAGUNA

Sadržaj

I. BLUZ: <i>SIDI, MOJSIJE</i> (Vašington 2007, proleće–jesen).....	7
<i>Guitar man</i> na harfi istorije.....	9
<i>Mack the knife</i> : Živeti napeto	26
Duga senka Đinđića u vlažnom Džordžtaunu	37
<i>La vie en rose</i> : Vrtovi Vašingtona	43
U prestonici hladnog rata.....	56
Bil Klinton hvata misli u letu.....	73
NATO Olimp: <i>What a wonderful world!</i>	77
Invazija škotskog socijaliste Blera na srpskog socijalistu Miloševića	91
Žena je moćna, konstatuje bibliotekar s pogledom na crnkinju	104
Ja sam ja, Jeremija, prezivam se Krstić	110
<i>My baby left me</i>	121
Gozba, <i>Kod Grka</i>	125
Briljantin i groznica piknika subotom u julu	141
<i>Save the last dance for me</i>	154

II. VALCER: <i>BANDITEN-GALLOP</i> (Beograd 1868, proleće).....	157
Ruski marš.....	159
<i>Explosions</i> -polka	169
Na lepom plavom Dunavu.....	174
Incest nije prepreka.....	215
Erotska noć pred jutro.....	255
Srbija bi konačno trebalo da uhvati poslednji voz.....	274
<i>Le déjeneur sur l'herbe</i>	297
III. VALCER: SLEPI MIŠ (Beograd, 1870. i 2010. u proleće).....	333
O autoru.....	381

I. BLUZ: *SIDI, MOJSIJE*
(Vašington 2007, proleće–jesen)

Down by the riverside...
Elvis Presley, Louis Armstrong

Četiri teška protivtenkovska mitraljeza i dva minobacača su nad glavom, a prema njemu je upereno osam puško-mitraljeza.

Dugačka vašingtonska Virdžinija NW, u delu između centra *Kenedi*, ambasade Saudijske Arabije, spomenika Simonu Bolivaru i stambenog kompleksa Votergejt, i 2007, majskog dana u podne, bila je pusta i sunčana. Pored reke Potomak hrabro je trčala džogerka u zrelim godinama na iscrpljujućih 96 Farenhajta, a na velikoj terasi centra *Kenedi* dve devojke su jele sendvič. I sasvim iznenada, Buš i Bler munjevito su naišli u koloni od četiri duge crne limuzine,

Guitar man*
na harfi
istorije

* *Guitar man* – pesma Elvisa Prislija sa stihovima:
Napustio sam posao u perionici automobila, / Ostavio mami gudbaj poruku, / U sumrak otišao iz Kingstona, / Sa gitarom ispod kaputa, / Autoputom otperjao do Memfisa, / I sledeće tri nedelje cunjao noću, / Tražeći mesto za svirku, / Ali niko nije hteo da uposli gitaristu.

iznad njih na dvadesetak metara visine tutnjao je helikopter i na zemlji dizao oblake prašine. A cevi su bile izbačene na sve strane. Klopka, pomislio je Pavle. Na otvorenim vratima helikoptera, i sa jedne i sa druge strane, sedela su po dva marinca sa *Nema šale*, to su bili topovi u njihovim nabilodovanim rukama spremni da granatiraju, a u dva automobila u pratnji predsednika bili su otvoreni svi prozori, i iz svakog su mišićave ruke crnih policajaca, u plavim košuljama sa kratkim rukavima, držale teške puškomitraljeze na gotovs. Pokretna tvrđava je sa njima odjurila prema Džordžtaunu.

Umalo da mi pregaze noge, iznenadi se Pavle dok je čekao na semaforu da pređe ulicu, scena kao iz gangsterskog filma, samo što nisu zapucali, a upravo su prošla trenutno dva najmoćnija čoveka na planeti. Bio je zadivljen kako su majstorski i precizno izveli paradu, sigurno nije lako voziti helikopter tako nisko, između zgrada, a ni automobile u tako bliskom razmaku u velikoj brzini, da li je to bio tornado, dugo su uvežbavali, još od Vijetnama, šta su ove zgrade Vašingtona prema azijskim džunglama, spalili bi sve da je bilo sumnjivih pokušaja.

Samo nekoliko dana ranije Vašington DC posetila je engleska kraljica Elizabeta II, i nije se moglo primetiti slično obezbeđenje. Njeno prisustvo u Beloj kući i obilazak Džejmstauna i Vilijamsburga, gde su Škoti osnovali prvu englesku koloniju, u američkim medijima izazvalo je veliki plač, otkrili su kompleks inferiornosti, nije

bilo ni blindirane ni oružane zaštite, razvila se bolna tema koja zadire duboko u nacionalni ponos. Poseta engleske kraljice ih je podsetila da su najveća sila na svetu, ali da nemaju istoriju, a, i ako je imaju, da li je američka ili engleska? Bler je bio partner u aktuelnim političko-vojnim poslovima po svetu, godilo je što ga nazivaju Bušovom pudlicom, ali engleska kraljica je donela sentimente i probudila komplekse koji su ih uznemirili, njen plašt je imao vekovnu tradiciju, u njenu krunu utisnuti su dijamanti sa kontinenta pre nego što je Amerika i otkrivena, i šekspirovska istorija puna buke i besa ne može se kupiti u samoposlugama, niti izvući iz naftnih bušotina, ali šta će im istorija kada imaju bogatu sadašnjost, čudio se Pavle koji je pobjegao od povampirene, inače vampirske istorije na Balkanu.

Čemu ovolika frustracija pred spoznajom da se ne poseduje istorija, pitao je kolegu iz *Voice of America*, razumeo je napuštenu decu koja hoće da saznaju ko su im i gde su im roditelji, ali zašto bi Amerikanci imali osećaj napuštene dece? Izgleda da je to isto, odgovorio mu je kolega, izgleda da prorade isti mehanizmi, kao što deca moraju da imaju roditelje, tako nacija mora da ima istoriju, nužno je da se zna od kojih se i kakvih potiče. Poslednjih godina u Americi vlada prava pomama da se ode što dublje u prošlost, da se pronade što dalja istorija, eto logore za brzi profit od zlata, Džejmstaun i Pohatan vilidž, potpuno su rekonstruisali do detalja i pišu o njima kao da su otkrili novi Akropolj i Partenon sa svim

onim hramovima, mada, ruku na srce, iskrncani kolonisti sa brodova *Suzan Konstant*, *Diskaveri* i *Godspid*, pod kapetanom Kristoferom Njuportom, pored zlatne imali su i religijsku groznicu, ali su ih sve potamanili komarci. I da nisu stigli pre četiristo godina, posle pet meseci lutanja po Atlantiku, nikada Volt Dizni ne bi napravio takvu divnu priču o indijanskoj princezi Pokahontas, s kojom i srpska deca uveče odlaze u snove, a od borbi s alžirskim gusarima u 18. i 19. veku na Mediteranu američki istoričari su napravili kontinuitet legitimnog prisustva na Srednjem istoku do danas. Mislim, nastavi kolega iz *Voice of America*, da im se najveći nosač aviona u Mediteranu zove *Filadelfija*, po brodu koji su gusari oteli 1803. zarobivši preko trista članova posade, ali su ih sledeće godine Amerikanci, hitro doplovivši na jedrima i vetru preko Atlantika, oslobodili i spalili *Filadelfiju*. Upravo je Majkl Oren, profesor s Prinstona koji živi sa ženom i troje dece u Jerusallimu, u debeloj knjizi, baš 2007. izdatoj kao veliki hit, utvrdio da je Srednji istok za Ameriku *a pivotal past**, jer tamo su dva životna izvora – Jerusallim, Hristov grob, telo i duh, Sveto mesto i nafta, krv brzine. *Hydrocarbon coalition* i *Sanctus sanguis*, *Centcom*, *Eucom* i *Oilcom*. Srednji istok se protegao do Kaspijskog bazena, do zemalja bogate, masne utrobe Kazahstana i Kirgistanu, Tadžikistanu i Turkmenistanu, i naravno zemlje Uzbekistan s kojom je Bil Klinton uglavio strateško partnerstvo i, poput raznih svetaca što nast-

* Eng.: sudbinska prošlost.

njivahu na početku hrišćanske civilizacije te biblijske krajeve, postade patron nad zmajem, sveti Đorđe s licem mladića u pejzažu kamenitih vrhova planina, pod kojim praistorijska zver iz dubine trbuha riga oganj, a rep joj se vije u obliku naftovoda od Kaspijskog i Crnog mora, preko Balkana do Albanije i Jadranskog mora. Svetac zaštitnik u levoj ruci nosi koplje, a u drugoj mač, a oko njega lete anđeli, *rapid-reaction brigades*, iz američkog vojnog servisa *for global oil-protection*, i behu operacije Feniks, Škorpion i Pustinjska oluja, te adaptacija i pacifikacija južnih predela Balkana pod krilom *Clinton South Balkan Development Initiative*. Jeste stari Izrael tamo na rubu toplog, mnogoribnog mora, ali se i novi Izrael mora uzdići između dva okeana. Pa zar nije iz močvara Misisipija Fokner lepo graknuo da prošlost nikada nije mrtva, da prošlost zapravo i ne postoji.

Kada je Pavle stigao, tog proleća, u Vašingtonu se vodila užarena polemika oko daljeg prisustva američke vojske u Iraku, isplivale su slike tortura u Abu Grajbu i Bagramu, zahtevalo se ograničavanje i smanjivanje finansijske podrške iračkoj kampanji, Džordž Tenet, otac Grk a majka Albanka, markantna lepa balkanska faca, tamnog tena i krupnih očiju kao sa helenističko-vizantijskih fresaka, iz Ravene ili Aleksandrije svejedno, bivši direktor CIA, objavio je memoare *At the center of the storm*, kritikovao je Bušovu politiku prema Srednjem istoku, gostovao je na televizijama, obraćao se čuvenim voditeljima familijarno,

oslovljavajući ih imenima kao da su stari drugari i kao da su neposredno pred TV nastup odigrali basket, a zatim se svi zajedno istuširali pod jednim tušem, a možda i jesu, pravdao se pred američkim narodom i poreskim obveznicima za ulazak Amerike u Irak i za razaranje slojevitog verskog društva, ali, tvrdio je, političari su uveli Ameriku u rat jer su smatrali da Irak mora da plati za 11. septembar i on je pod tom presijom verovao da je pronašao dokaze da Sadam Husein ima atomsku bombu, ali dokaza, zapravo, nije bilo, prozivali su se Ramsfeld i Čejni, bili su potpuno nedostupni javnosti, arogantno odsutni, u *Vašingtonu* objavljivane su potresne reportaže sa sahrana marinaca na Arlingtonskom groblju, razgovor s ocem palog heroja, sa suprugom, sa tužnom decom, zatim reportaže iz Iraka, u najboljem maniru anglosaksonskog novinarstva, ogojeno su otkrivale šta se tamo događa, *we are not badasses** – tvrdili su momci iz agencije koja je obezbeđivala marince, Bušov kabinet se raspadao, napuštali su ga savetnici jedan za drugim, u žutoj štampi se iznosio prljav veš iz njegovog privatnog života, i počele su i za Ameriku neuobičajeno rano pripreme za izbor novog predsednika, godinu i po dana ranije, a po medijima profesori, urednici, publicisti, jedni brane Buša, drugi ga kritikuju, neverovatnom brzinom izlaze knjige koje napadaju ili brane dotadašnju američku politiku na Srednjem istoku, podsećaju na nacionalnu čast, podsećaju na obavezu *Keeping Faith*

* Eng.: mi nismo bitange.

with our values in a dangerous World.* Tom opasnom svetu, Amerikanci su proglasili, pripada i Pavlova Srbija. Amerika mora da ratuje zbog zaštite svoje životne energije – *gasoline*, za taj sok fontane mladosti – kako se na dalekom početku 20. veka iznenada, u navali nadahnuća, pesnički izrazio kongresmen republikanaca Brus Barton. Jedan od kritičara, Kevin Filips napada Buša da je umislio da ga je Bog ponovo izrodio i poslao da ima misiju, pa je baptizovao celu državu i da eksploatiše ustrašena očekivanja mnogih Amerikanaca da će doći Sudnji dan i Armagedon, jer sigurno će biti kraj sveta, mora doći, pošto oni u to veruju. Zar Antihrist nije već jednom živeo i bio na zemlji? Svetom trese američka teokracija, tako je Kevin Filips i nazvao svoju knjigu *American Theocracy*, izašla u aprilu 2007, bespoštednu kritiku dotadašnjeg *american way of life*, za koji tvrdi da i Ameriku i svet vodi u propast, baloniraju se dugovi, naduva se balon *bad money*, preti eksplozijom, ali to je samo knjiga i ne može promeniti aktuelnu i realnu politiku, mada se na odeljku *non-fiction* u džordžtaunskoj knjižari *Barnes and Noble*, kako je Pavle primetio, brzo prodaje.

Kraljica je u medijima dočekanana s blagim cinizmom i tekstovima u kojima se tvrdi da Amerika nikada nije mogla da bude, niti će biti monarhija. Zar to nije njena ogromna prednost? Svi gafovi Buša u ceremonijalu, prilikom posete kraljice Beloj kući, primljeni su u

* Eng.: u opasnom svetu braniti veru i naše vrednosti.